

EEN MAAKBARE REALITEIT.

Door Victor A.C. Remouchamps, luitenant kolonel der artillerie (b.d.)

Militair en politiek analist

Inleiding.

De samenleving wordt regelmatig geconfronteerd met mensen die proberen om een voor hen gunstige draai aan de realiteit te geven. Politici zijn daar heel sterk in. Die denken dan in termen van *“een maakbare realiteit”* en leven hoofdzakelijk in een parallelle wereld. Voor het realiseren daarvan worden regelmatig (vertegenwoordigers van) de gevestigde media als breekijzer gebruikt. Ook Putin bedient zich van media manipulatie om de publieke opinie binnen en buiten Rusland te masseren en gezien de resultaten slaagt hij daar beter in dan politici in het westen.

Persvrijheid the Kremlin Way.

In de achterliggende maanden is uitgebreid uitgelegd hoe Putin binnen het raamwerk van zijn hybride oorlogvoering gebruik maakt van media instrumenten om het Russische volk binnen en buiten de huidige grenzen achter zich te scharen.

Vanaf het moment dat hij de gereserveerde regeringszetel in het Kremlin besteed, heeft Putin zijn pijlen gericht op het Westen. Het Westen was de boosdoener, die in tijden van Russische zwakte Rusland degradeerde van een Supermacht naar een Regionale macht in de marge en Rusland opzadelde met volgens Putin historisch gezien onjuiste grenzen. Het werd volgens hem tijd dat het Russische volk¹ verenigd in de persoon Putin terug ging vechten. De stem van Putin moest de stem van het volk zijn. In die 10 jaar is hij door dwang, agitatie, intimidatie en maffia praktijken er in geslaagd de belangrijkste televisiestations ORT, RTR/Rossvia 1 en NTV en grootste kranten - *Izvestia*, *Kommersant*, *Argoementi i Fakti*, *Pravda* en *Mosnews* – of onder staatscontrole en/of in handen van Kremlin afhankelijke oligarchen² te krijgen. Zenders en kranten die in de categorie *“mythe fabrieken”* ondergebracht kunnen worden en zich hebben geworpen op het verspreiden van halve

¹ Bewust wordt de term *volk* gebruikt omdat het meer is dan het volume dat het grondgebied binnen de huidige grenzen bevolkt (de bevolking van Rusland). Het strekt zich uit over etnische Russen die binnen het Slavische taalcontinuüm gebieden in de periferie bewonen.

² Het staatsbedrijf “Gazprom” is eigenaar van veel TV stations en van de meeste belangrijkste kranten.

waarheden en aan de werkelijkheid van Putins parallele wereld aangepaste historische gebeurtenissen.

Putin heeft bakken geld³ uit de olie-en gasindustrie gebruikt om m.b.v. die *mythe fabrieken* het Russische volk een collectieve angstneurose aan te praten, waarbij het doorlopend werd en wordt gebombardeerd met artikelen over de “*Grote Vaderlandse Oorlog*”⁴. De oorlog waarin de Russen het met succes hebben opgenomen tegen de “fascistische”⁵ tegenstander. Nadrukkelijk wordt de dominante rol van het Westen in die strijd genegeerd of gemarginaliseerd⁶. Voortdurend wordt benadrukt dat voorgaande generaties bereid waren om grote offers te brengen. Offers die nu ook van de huidige generaties worden gevraagd om de strijd tegen fascistische tegenstanders aan te gaan om Rusland weer op het schild te tillen.

De Russische propagandamachine maakt gebruik van argumenten met een Orthodox fundamentalistisch⁷ karakter, een negentiende eeuws Europees conservatisme⁸, een twintigste eeuws Rusland emigranten nationalisme⁹, integraal traditionalisme¹⁰, Bolsjewistisch dualisme¹¹ en vooroorlogse Sovjet verheerlijking. Het gevolg is dat de bevolking van één van de machtigste landen ter wereld, leidt aan collectieve paranoia. Angst over de groeiende onveiligheid en diep wantrouwen ten opzichte van het “buitenland”. In de ogen van de doorsnee Rus wordt Rusland in toenemende mate en van alle kanten bedreigd door kwaadwillende vijanden die uit zijn op vernietiging van “Moedertje Rusland”. Door de manier waarop hij het Russische volk zijn realiteit heeft voorgeschoteld, is de stem van Putin de stem van het Russische volk geworden. Voor een binnenlandse consumptie heeft hij een panklare realiteit gefabriceerd.

Soms succes, soms kansloos.

In de afgelopen weken is gebleken dat Putin wel eens geen succes heeft met het voorspiegelen van zijn maakbare realiteit. In de Oekraïne niet, in Belarus wel en de tijd is nog te kort om te kunnen vaststellen of hij wel of geen succes zal hebben in het Midden Oosten.

Oekraïne.

³ RT heeft een groter budget dan de BBC. Geld voor de Russische propagandaoorlog wordt met ruime handen uitgegeven aan universiteiten, denktanks, actiegroepen, ultrarechtse en ultralinkse politieke partijen.

⁴ Die in de Russische geschiedenisboekjes in 1941 begint en met de val van Berlijn in 1945 is afgelopen en die zonder enige hulp van buiten is gewonnen, hoewel er tijdens de konvooien van het Westen naar Rusland in vier jaar tijd onder meer, meer dan achtduizend Nederlandse zeelui zijn omgekomen.

⁵ Een kwalificatie die gemakshalve door de Russische propagandamachine wordt gebruikt om elke tegenstander van Putin (en dus van Rusland) te kwalificeren

⁶ Zo wordt in de geschiedenisboekjes geen aandacht geschonken aan de landingen op Normandië van 6 juni 1944.

⁷ The Russian State has the advantage that it is directly government by God (Plaatsvervangend Minister President: Rogozin)

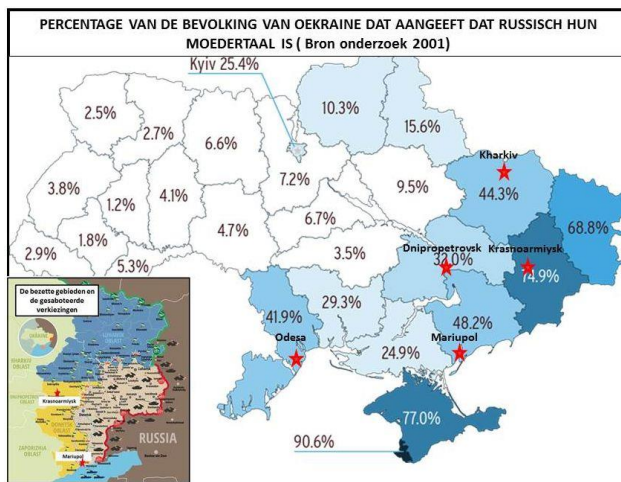
⁸ Antirevolutionaire stroming gebaseerd op autoriteit en trouw aan de staat.

⁹ Verheerlijking van het “moederland”

¹⁰ Het vasthouden aan “eeuwige” normen en waarden.

¹¹ Een simplificering van de goede(Bolsjewistische) zijde en het slechte(de rest van de wereld)

Door de verkiezingen te beïnvloeden, wilde het Kremlin de positie van de op het westen georiënteerde regering in Kyiv verzwakken. Het Kremlin besloot zich te concentreren op die delen van de Oekraïne waar de bevolking benadrukt dat Russisch hun echte moedertaal is.

Daar moesten de verkiezingen zodanig gemanipuleerd worden dat de macht door Pro-Russische partijen zou worden overgenomen en de betrokken oblasten net als in het oosten van de Oekraïne als springplank konden dienen voor een greep naar Oekraïens territorium. Om die strategische doelstelling te bereiken besloot het Kremlin zijn inspanningen te concentreren op vier pro-Russische oblasten:

- **Kharkiv oblast** in het noordoosten (44,3 % Russisch taligen met Kharkiv als provinciehoofdstad,
- **Donetsk oblast** in het oosten met 74,9 % Russisch -taligen,
- **Mariupol oblast** in het zuidoosten met de belangrijke Zwarte Zeehaven (en één van de hoofdoelen van de “DNR”) met 48,2 % Russisch taligen
- **Odesa oblast** in het zuid westen met 41,9 % Russisch taligen.

Het resultaat van de verkiezingen in Oekraïne eind oktober is ondanks die verwoede pogingen van het Kremlin toch op een succes voor Kyiv uitgelopen. Hoewel de einduitslagen nog niet volledig zijn verwerkt, zijn er in de politieke landkaart nauwelijks verschuivingen opgetreden. Het is wel duidelijk geworden dat de Oekraïne nog steeds een verdeeld land is. In algemene zin blijkt de meerderheid van de bevolking Kyivs inspanningen te ondersteunen om dichter tegen het westen aan te schurken. In de “Russischtalige oblasten” blijft de steun voor een antiwesterse en dus pro-Russische politiek groot en hebben de lokale pro-Russische politici hun posities kunnen verstevigen. De centrale overheid heeft in het kader van de anti-corruptieprogramma’s weliswaar getracht om de grootste schade enigszins in te perken, door onder meer de pro-Russische winnaar; Korban van de verkiezingen in Dnipropetrovsk in staat van beschuldiging te stellen voor corruptiepraktijken, maar is desalniettemin verplicht in de toekomst met lokale anti-Kyiv ingesteld lokale overheden samen te werken in belangrijke oblasten zoals Kharkiv.

In algemene zin wordt het de regering in Kyiv duidelijk gemaakt dat het uitblijven van daadwerkelijke hervormingen, de nog steeds voortdurende corruptie en het in hun positie handhaven van oudgedienden uit de periode van de gevluchte president Yanukovich, zoals de openbare aanklager Shokin en het nog steeds niet vervolgen van de schuldigen van het Maidan-drama van 2014, de steun van de bevolking elke keer kleiner wordt.

De pogingen van Putin om Oekraïne als een falende staat aan het publicatie bord te nagelen, aan te tonen dat het Russisch sprekende deel van de bevolking in oostelijke oblasten de

inmenging van Kyiv beu zijn en zich liever vandaag dan morgen willen aansluiten bij Moskou, zijn mislukt. Voor nu.

Belarus.

In het artikel "*Belarus, springplank naar de Baltische Regio*" is uitgelegd hoe Putin de bevolking in Belarus rijp kan maken voor een komst van een aanzienlijke strijdmacht om de druk op de Baltische staten op te kunnen voeren. In dat artikel wordt benadrukt dat het op een beheerste manier zal moeten gebeuren, omdat volledige desintegratie van Belarus te hoge kosten met zich mee zal brengen. Er is in dat artikel een scenario geschetst hoe Putin te werk kan gaan. In een ander artikel "*Nieuwe instrumenten in de Russische Gereedschapskist*" is uiteengezet hoe een op te richten *Antiterrorisme Task Force* met een hoofdkwartier in de hoofdsteden van alle CIS lidstaten waaraan lidstaten naar vermogen bijdragen, de samenwerking versterkt om het *grensoverschrijdende terrorisme* in te dammen, maar ook om "*Human trafficking*" en *illegale immigratie* als inleiding/voorbereiding van/voor terroristische aanslagen aan te pakken. Op een slimme manier kan Putin met die maatregel een machtsbasis in alle hoofdsteden realiseren om - met gebruikmaking van andere instrumenten uit zijn hybride oorlogvoering gereedschapskist - in voorkomend geval tegenwerkende regeringsleiders weer in het gareel te brengen en de Russische invloed in een tegenstribbelende lidstaat te versterken. Kortom door het aannemen van die voorstellen is o.m. de ontplooiing van een relevante driedimensionele Russische strijdmacht op Belarus territorium opnieuw een stap dichterbij gekomen.

Wat Belarus betreft blijft het blijkbaar niet beperkt tot het realiseren van een Russische machtsbasis op Belarus territorium. De laatste maanden zijn de inspanningen van Rusland om het in 2007 voorgestelde samenwerkingsverband tussen Rusland en Belarus versneld vorm te geven¹² geïntensiveerd. Sinds 2007 is de samenwerking op diverse gebieden uitgebreid en gestructureerd. In grote lijnen is overeenstemming over het buitenlands beleid en wordt hierover regelmatig overleg gepleegd tussen beide staten. Op militair gebied werken het Westerse Militaire District en vrijwel alle Belarussische Militaire Districten in vreedstijd samen en in tijd van oorlog (Rapota omschreef "oorlog" als een toestand van toegenomen dreiging¹³) wordt een gezamenlijk oppercommando gevormd die de operationele activiteiten van beide strijdkrachten coördineert. En er bestaan vergevorderde plannen om intensiever samen te werken op gebieden zoals energie en transport. Er zijn dus redenen genoeg om de oprichting van een Staten Unie te versnellen en in het verlengde daarvan een permanente ontplooiing van een Russische strijdmacht te realiseren. .

Putins inspanningen om de bevolking van Belarus duidelijk te maken dat ook zij slachtoffer kunnen worden van het naar grondgebied en macht smachtend westerse beest, is op zijn

¹² Beide landen sloten in 2007 een verdrag waarbij de strekking van de inhoud speculeerde over een "Staten Unie". In december van dat jaar verschenen er zelfs berichten dat er sprake zou zijn van de creatie van een nieuwe staat en in mei 2008 benadrukte Lukashenko dat hij Putin (toen nog Minister-President) beschouwde als de "Prime minister" van de nieuw te vormen staat "Rusland-Belarus".

¹³ Wat ook kan betekenen dat er zich een "dreiging" ontwikkeld wanneer Amerikaans militair materieel op het grondgebied van de Baltische landen wordt gestationeerd.

zachtst gezegd niet mislukt. Daardoor is de afkondiging van een Staten Unie Rusland-Belarus slechts een kwestie van tijd.

Syrië.

Hoe Putin denkt om de Russische bevolking en het Westen in het pak te steken en zijn invloed in het Midden Oosten te vergroten, is nog steeds onduidelijk. Dat hij daarvoor reeds het fundament heeft gelegd is helder. Warm water havens, operationele vliegvelden, CAS inzet en de identificatie van een in volume nog beperkte gespecialiseerde grondtroepen, zijn daarvan concrete observaties. Geholpen door de afkalvende sterkte van de Assad strijdmacht, het regelmatig oplaaiende islamitische extremisme en onbeheersbare mensenstromen in de trant van een volksverhuizing, helpen hem om zijn echte bedoelingen in het westen van het Aziatische Continent vooralsnog te camoufleren. Maar dat zal niet lang meer duren.

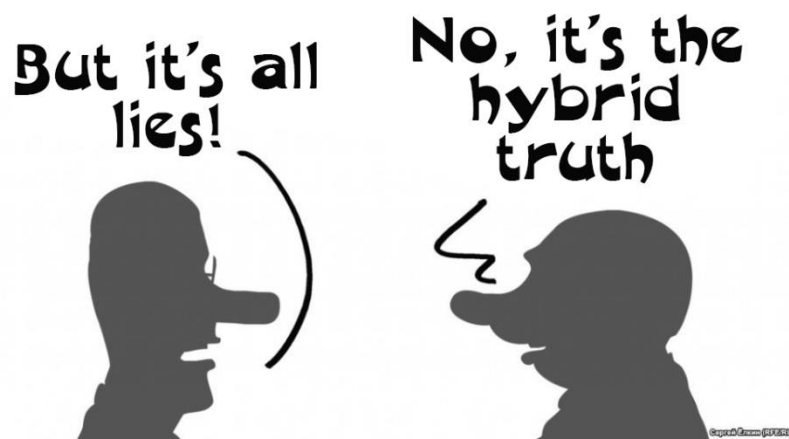
En het Westen?

Aanvankelijk heeft het Westen geleid door “*wegkijkende regeringen*” zich van Putins inspanningen om voor diverse doelgroepen een maakbare realiteit te presenteren, ogenschijnlijk nauwelijks iets aangetrokken. Lang werd het “nieuwe” Rusland als een bondgenoot gezien, dat weliswaar nog een paar schoonheidsfoutjes uit de tijd van de Sovjet Unie had geërfd, maar inmiddels een gewaardeerde medestander in ontwapeningsinitiatieven was en (opnieuw) samen met het Westen aan een betere en veiliger wereld ging werken. Dat beeld werd langzamerhand diffuser toen bleek dat Putin een volstrekt andere politieke richting wilde opgaan waarin het Westen niet meer als een bondgenoot, maar als een potentiële vijand werd omschreven.

Even kwam er een kink in de kabel toen Rusland de Krim annexeerde en Russisch georiënteerde militanten het oosten van de Oekraïne binnenviel. De “*mythe fabrieken*” hadden en hebben de grootste moeite de internationale samenleving te overtuigen van de rechtvaardigheid van deze uiting van hybride oorlogvoering. De grootste tegenslag voor was echter het neerschieten van de MH-17. Putins *mythe fabrieken* slaagden er niet in om een voor het Kremlin positieve draai aan de realiteit te geven, waardoor Putins Rusland als boosdoener aan de schandpaal werd gespijkerd.

Soms verlies je, soms win je.

Het Westen “vergeet” makkelijk en snel.

Het heeft er echter alle schijn van dat de recentelijk terroristische aanslagen in Parijs en de steeds sterkende wordend roep uit de boezem van nationale samenlevingen om het Islamitisch extremisme in het Midden Oosten de nek om te draaien, hem en zijn mythe fabrieken weer in de kaart zullen spelen. Zijn initiatief om een Anti Terrorisme Task Force op te richten die het terrorisme op CIS territorium gaat bestrijden en zijn intensieve inspanningen om de toestand in het Midden Oosten te stabiliseren, zullen hem gezien het gebrek aan daadkracht bij de weggijkende westerse regeringsleiders geen windeieren leggen. De plaatsing van Putin als machtigste man op aarde door een vooraanstaande westerse media gigant is een teken aan de wand. Om over na te denken.